

Persbericht

Luxemburg, 15 september 2020

Emissiehandelssysteem van de EU: kosteloze rechten moeten gericht worden toegewezen, aldus controleurs

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer (ERK) maken kosteloze rechten nog steeds meer dan 40 % uit van alle rechten die beschikbaar zijn in het kader van “cap-and-trade”-systeem voor emissiehandel (ETS) van de EU. Deze kosteloze rechten, die werden toegekend aan industriële sectoren, de luchtvaart en, in sommige lidstaten, de elektriciteitssector, werden niet goed gericht ingezet. Bovendien werd het tempo van de decarbonisatie in de energiesector aanzienlijk beperkt. De Commissie moet haar procedures voor het gericht inzetten van kosteloze rechten actualiseren om rekening te houden met de Overeenkomst van Parijs en recente ontwikkelingen.

In beginsel wordt in het kader van het EU-ETS een prijs geplakt op koolstofemissies en worden emissierechten geveild. Veilingopbrengsten vormen ook ontvangsten ten behoeve van klimaatactie. In het kader van het EU-ETS worden kosteloze rechten gebruikt om EU-ondernemingen ervan te weerhouden om hun activiteiten te verplaatsen naar landen buiten de EU met lagere milieunormen, aangezien dit de investeringen in de EU zou beperken en de mondiale emissies zou doen toenemen. Dit wordt “koolstoflekkage” genoemd. De luchtvaartsector en industriële sectoren ontvangen kosteloze rechten, anders dan de meeste exploitanten in de energiesector, aangezien men van mening is dat deze hun koolstofkosten rechtstreeks kunnen doorberekenen aan de consument. In de acht lidstaten met een bbp per hoofd van de bevolking van minder dan 60 % van het EU-gemiddelde ontving de energiesector echter kosteloze rechten om de modernisering van deze sector mogelijk te maken.

“Kosteloze rechten moeten zijn gericht op die industriële sectoren die het slechtst in staat zijn de koolstofkosten door te berekenen aan consumenten”, aldus Samo Jereb, het lid van de ERK dat leiding gaf aan de controle. “Dit is echter niet het geval. Sectoren die voor meer dan 90 % bijdragen aan de industriële emissies worden evenzeer geacht risico op koolstoflekkage te lopen en krijgen steeds hoge percentages kosteloze rechten. Tenzij kosteloze rechten gericht worden toegewezen, zal de EU niet alle voordelen realiseren die het ETS zou kunnen hebben voor de decarbonisatie en de overheidsfinanciën.”

De controleurs constateerden dat de energiesectoren die kosteloze rechten ontvingen om te investeren in modernisering, aanzienlijk trager vooruitgang boekten ten aanzien van de

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is beschikbaar op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

decarbonisatie dan andere lidstaten. De investeringen werden vaak gebruikt om bestaande bruinkool- en steenkoolcentrales te verbeteren en niet om over te stappen op minder vervuilende brandstoffen, met name in Bulgarije, Tsjechië, Polen en Roemenië. De controleurs erkennen dat de Commissie de regels voor de energiesector voor de periode 2021-2030 heeft aangescherpt.

De kosteloze toewijzing van emissierechten aan industriële sectoren is gebaseerd op benchmarks die worden ontleend aan de best presterende ondernemingen in elke sector. De rechten worden tot 2030 geleidelijk afgebouwd, tenzij de sector wordt geacht risico op koolstoflekkage te lopen; in dat geval worden er niet minder rechten toegewezen. Hoewel deze aanpak stimulansen biedt om de energie-efficiëntie te verbeteren, zijn de controleurs van mening dat een gerichtere toewijzing noodzakelijk is. De industriële sectoren die geacht worden risico op koolstoflekkage te lopen, dragen nog steeds voor meer dan 90 % bij aan de industriële emissies van de EU; daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen verschillende risiconiveaus, waardoor al deze sectoren de volledige hoeveelheid kosteloze rechten blijven ontvangen. De controleurs bevelen de Commissie aan om de kosteloze rechten gericht in te zetten op basis van de blootstelling aan verschillende risiconiveaus.

Verder ontvangt de luchtvaartsector kosteloze rechten, hoewel deze in staat is koolstofkosten door te berekenen aan klanten. De controleurs waarschuwen ervoor dat hierdoor koolstofintensief luchtvervoer kan worden ondersteund ten koste van spoorvervoer.

Door het gebrek aan gerichtheid zullen de meeste kosteloze rechten op grond van de bestaande regelingen niet uiterlijk in 2030 tot nul zijn teruggebracht. De controleurs stellen dat met een gerichtere toekenning het risico op koolstoflekkage zou zijn aangepakt en de uitzonderlijke winsten zouden zijn beperkt en dat dit gunstiger zou zijn geweest voor de overheidsfinanciën doordat het aandeel geveilde rechten hoger zou zijn geweest.

Noot voor de redactie

In het kader van het EU-ETS moeten de industriële, energie- en luchtvaartsectoren voldoende rechten verkrijgen om hun koolstofemissies te dekken. Dit systeem werd in 2005 ingesteld; sindsdien zijn de emissies per hoofd van de bevolking in de EU afgenomen, maar ze liggen nog steeds boven het mondiale gemiddelde. Tijdens de eerste twee fasen van het systeem (2005-2012) werden bijna alle rechten kosteloos toegewezen en was het aantal rechten dat werd toegewezen groter dan de hoeveelheid die nodig was om de werkelijke emissies te dekken. Er ontstond een overschot aan rechten. Tijdens de derde fase (2013-2020) werd deze systemische overtoewijzing grotendeels weggewerkt. Tussen 2013 en 2020 werden meer dan 6,66 miljard rechten kosteloos toegewezen en de prijs van rechten fluctueerde maar steeg van minder dan 3 EUR tot ongeveer 25 EUR per ton uitgestoten CO₂-equivalent. Tussen 2012 en medio 2019 ontvingen de lidstaten 42 miljard EUR aan veilingopbrengsten. Als er meer rechten voor de industrie waren geveild, hadden ze aanzienlijk meer opbrengsten ontvangen. De vierde fase van het ETS loopt van 2021 tot 2030.

De controleurs hebben onderzocht of de kosteloze toewijzing van rechten met succes werd gebruikt om de elektriciteitsopwekking te moderniseren, of deze voldoende doelgericht plaatsvond om prikkels te bieden voor de vermindering van de broeikasgasemissies en of deze niet had bijgedragen tot de toename van dergelijke emissies. Tijdens zijn buitengewone bijeenkomst in juli 2020 verzocht de Europese Raad de Commissie om een voorstel in te dienen om het ETS te herzien. De controle had geen betrekking op de impact van de COVID-19-pandemie op het ETS.

Speciaal verslag nr. 18/2020 van de ERK “Het emissiehandelssysteem van de EU: gerichtere toewijzing van kosteloze rechten noodzakelijk” is in 23 EU-talen beschikbaar op haar website (eca.europa.eu). De

afgelopen jaren [heeft de ERK meerdere verslagen gepubliceerd](#) op het gebied van energie en klimaat, over onderwerpen zoals [voertuigemissies](#), [wind- en zonne-energie](#) en het [ETS](#).

[Hier](#) kunt u informatie vinden over de maatregelen die de ERK heeft genomen naar aanleiding van de COVID-19-pandemie.

Perscontact voor dit speciaal verslag

Damijan Fišer – E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: (+352) 4398 45510 / M: (+352) 621 552 224